

## KORE KAPLANI VE KIDEMLİ SAVAŞCI

*Nazım Dündar Sayılan, "Kore Harbinde Türklerle", Millî Eğitim Bakanlığı Yayını, İstanbul 1996, 496 s.*

İki Kore arasında, 1950 yılının Haziran ayından 1953 yılının Temmuz ayına kadar süren Kore Savaşı, gerçekte ABD-SSCB çatışmasıydı. Kuzey Kore'nin 38. paraleli geçip Seul'ü zapt etmesiyle Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, Güney Kore'ye askerî yardım çağrısı yaptı. Bu çağrı üzerine Türk Silâhlı Kuvvetleri, on beş batı ülkesinin askerleriyle "Kore Birliğini" oluşturdu ve Kore'de savaşa katıldı. O yıllarda Taegu Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde öğrenci olan Sang Ki Paik, Türk Silâhlı Kuvvetlerine kendi isteğiyle İngilizce tercümanlık yapmak üzere atandı. "Türkler kadar soylu, Türkler kadar kahraman bir millet tanımıyorum" sözünü söyleyen Sang Ki Paik (Pek Sank Ki)'in Mehmetçikle üç yıl omuz omuza savaştığıdır. Bay Paik'in savaş boyunca anılarını izlenimlerini Nazım Dündar Sayılan'a anlatmış ve sekiz yıl süren bir çalışma neticesinde Sayılan tarafından kaleme alınmış ve kitap hâline getirilerek yayımlanmıştır. Dokuz bölümden oluşan eserde, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin kahramanlıkları, yardım severliği, kültürler arasındaki benzer ve farklı yönleri, savaşın acı, ızdıraplı günleri, savaş taktikleri vb. konular ayrıntılarıyla gözler önüne serilmektedir. Eserde, Türk Silâhlı Kuvvetleri'yle Atatürk hakkında söylenen sözler ve düşünceler ayrı bir önem arz etmektedir.

Askerî öğrencilerin yanı sıra bütün öğrencilerin okuması gerekir, hatta bir Koreli gözüyle "Kore Savaşı ve Türkler" hakkındaki düşüncelerinin yabancı dillere çevirisinin yapılması çok yararlı olacağı kanaatindeyim. 1995 yılında, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 5.000 adet basılan ve şu anda yok satan bu eserin diğer baskılarının ivedilikle yapılarak günümüz gençliğine, o dönemin tarihinin aktarılması gerektiğini ilgililerin dikkatine sunuyorum.

Kore savaşına gönüllü katılan Yzb. Nazım Dünder Sayılan'a eser içinde, özellikle son bölümlerinde oldukça sık karşılaşacaksınız.

Nazım Dünder Sayılan'ın "*Kore Harbinde Türklerle*" adlı eserinin ilk sayfalarında dönemin Başbakanı'nın ve Millî Eğitim Bakanının "Sunuş" yazıları yer almaktadır. Sang Ki Paik ve Nazım Dünder Sayılan'ın özgeçmişleri bulunan sayfalardan sonra birinci bölüm (s. 9-58) gelmektedir. İlginç bulduğum olayları, çok duygulu anıları sizlere aktarmak istiyorum.

Eserde Türk askerinin daha çok Çinli askerlerle savaştığı görülüyor. Türk askeri, esir ettiği tutsaklara yiyecek ve sigara vermekte âdeta yarış hâlinde olmalarına ve tutsakların kollarını bağlamamalarından çok etkilendim.

*"Askerler, tutsaklara yiyecek, sigara vermekte âdeta yarış hâlinde idiler (...) Tutsakların kolları ve bacakları bağlı olmadığı gibi, yanlarında oturan asker, tüfeğini tutsağın yanına dayamıştı "* (s. 37). *"Türk subayları ve erleri, verilen emirleri gözü kapalı, geciktirmeden ve tam olarak yerine getirmektedirler. Çok iyi askerlerdir. Yalnız verilen iki emre ne subayı ne de erlerinin yerine getirdiğini kesinlikle görmedim. Yazılı ve sözlü emirler olmasına rağmen uyulmayan bu emirler birincisi ramazan orucunun tam olarak tutulması, ikincisi tutsaklara yiyecek verilmesi"* (s. 38).

*"Toplama kamplarına gönderilen tutsakların Türklerden ayrılmaları kolay olmuyordu. Bu insancıl davranışlardan duygulanarak giden tutsakların gözü yaşlı olarak ayrıldıklarını çok gördüm. Türkler anlaşılabilir insanlardı. Ölüyor, öldürüyor veya kendi eliyle besleyerek yaşıyorlardı. Bu çelişkiyi bir türlü çözememişim"* (s. 38). Türk insanının bu yönlerinin bilinmesi gerekmektedir. Türk insanı diğer milletlerden ayıran özelliklerden, kültürlerden biri bu olsa gerek. Tarihte de görüldüğü üzere Türklerin yaşadığı ülke sınırlarının zaman zaman genişlemesi, üç kıtaya ulaşması, diğer ülkeler gibi sömürge amaçlı değil, yardım isteyen insanları huzura kavuşturmak amacıyla olduğu bir kez daha bu eserle ispatlanmaktadır. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan Türk askerine işgalci diyenlerin yalanlarını, kendimizi dünyaya iyi ifade edebilmemizle önleyebileceğimize inanıyorum.

*“Ülkemi ve insanları çok seviyordum. Onun için gönüllü yazılmıştım. Fakat, yaşamın çok değerli ve çok güzel olduğunu bugüne kadar bilmediğimi anladım” (s. 40).*

*“Başlangıçta, Çin ordusunun sayısı sekiz yüz bin iken, bu sayı kısa bir süre sonra bir milyonu aşmıştı. Dünya savaş tarihi, dört tarafı çevrilen bir ordunun kurtulduğunu yazmıyordu. Hele çeviren ordu, sayı bakımından sekiz, on kat fazla olursa” (s. 43).*

Çin askerlerinin kendi silâhlarıyla inançları gereği ölmekten korktukları şöyle verilmektedir. *“Patlamaların getirdiği esintiler, araç içinde kendini göstermeye başlayınca, ilk önce Çinli tutsaklar heyecanlı bir görünümle kollarını havaya kaldırmaya ve sesli bir şekilde başlarını iki yana çevirmeye başladılar. Kendi topçu ve havan atışlarıydı bunlar. Her atışta telaşları ve heyecanları artıyordu.*

*Heyecanlanmakta haklıydılar. Kendi silâhlarının atışlarıyla ölmek istemiyorlardı. Çünkü, inanışlarına göre, öbür dünyada iyi bir yeri olamazdı. Küçük tutsağın küçücük gözleri faltaşı gibi açılmıştı. Aracın her sarsılışında sığıyor, kısık anlaşılmaz sesler çıkarıyordu” (s. 46).*

*“Aracımız, garip sesler çıkararak yavaşlayıp sonunda durdu. Şoförümüz araçtan inerek arkaya dolandı. Sağ kolu boydan boya kan içindeydi. Aracı bu durumda kullanmıştı. Arka sırada bulunan askerlerden biri bir sargı paketi uzattı. Ufak tefek, çocuk görünümlü sıhhiye eri, şoförün kolunu sarmaya başladı. Şoför, bu arada, hafif yaralı olanları da araçtan indiriyordu. Ben de indim” (s. 50).*

*“Türk askeri, terk edilmiş evlerden, tarlalardan, ormanlardan savaş nedeniyle kimsesiz kalmış çocukları himayesi altına alıyor, açtığı kreşe, ilkokula yerleştirerek türlü ihtiyaçlarını karşılıyorlardı. Bakıma muhtaç ortaokul çağında olanları da yetkililere teslim ediyorlardı. Her geçen gün Türkleri daha yakından tanyordum” (s. 55).*

*“Bir er türkü söylemeye başladı. Bacağından yaralıydı. Sağ elini yanağına dayamıştı. İnsana dokunan, insanı bütünüyle kavrayan bir türküydü bu. Kendimi bu türkünün havasına kaptırmıştım. Müziği*

*çok severim. Hiç böyle etkili olanına rastlamamıştım. Belki de, şu andaki durumumuzdan olacak, bana bu ses, bu türkü çok etkileyici geldi ”(s. 56).*

İkinci bölüm (s.59-124)'de sizlerle paylaşmak istediğim paragraflar şunlardır: *“Diğer Koreli tercüman kardeşlerim de kurtulmuştu. Zaman zaman buluşup radyo haberlerini merakla dinliyorduk. General Mac Arthur'un 'Türk kuvvetleri sekizinci orduyu kurtarmıştır' demeci, dünya basınının, radyoların Kore'deki Türk Silâhlı Kuvvetleri'nden övgüyle yazılmasına ve söylenmesine neden oldu. Hemen arkasından Moskova radyosunun bu haberi doğrulaması ve Amerikalılara 'sizi bu sefer Türkler kurtardı' tarzında yayın yapması, Türk askerinin başarısını onaylıyordu” (s. 62-64).*

13 Aralık 1950 sabahı Sosari okul alanında General Walker'in Türk Tugayına yaptığı konuşmanın ilk paragrafını aktarıyorum: *“Kahraman Türk evlâtları! Size şahsım, ordum ve Amerika milleti adına teşekkür etmek için gelmiş bulunuyorum. Görevinizi fedakârane bir şekilde yaptınız. Eğer sizin düşmanı durdurmak için kahramanca çarpışmanız ve mukavemetiniz olmasaydı, ordum kuşatılarak çok zor duruma düşecek, belki de imha edilecekti. Size teşekkür ve takdirlerimi sunuyorum ve ordunun değerli bir uzvu olmanızdan iftihar ediyorum” (s.69-70).*

*“Yine bir kavşakta Amerikalı askerî polis astsubay tarafından durdurulduk. Kimliklerimizi iyice inceledikten sonra hepimizi araçtan indirdi.*

*Sizler Türk birliğindensiniz. Bizi kurtardınız. Size ikramda bulunmadan göndermem, dedi.*

*Hepimizin elini sıktıktan sonra, sigara, içecek ve yiyecek ikramında bulundu. Durmadan kendi askerî jeep(cip)ine gidip geliyor, yaşasın kahraman Türkler diyordu. Astsubayın bu içten davranışları hepimizi duygulandırmıştı” (s. 74).*

*“İleriki yıllarda okuduğum Atatürk'ün değerli eseri olan 'Nutuk', bende büyük etki yapmıştı. Atatürk, elinden yetki ve silâhları alındığı hâlde zafere ulaşmasını bilmişti. Cumhuriyeti kurduğu*

*zaman, yeryüzünde elli devlet vardı. Bugün BM topluluğunda yüz sekseni aşan devlet bulunmaktadır. Bu yeni devletler, bağımsızlık mücadelesinde Atatürk'ü önder olarak kabul etmiş ve onun yolunda yürüyerek başarıya ulaşmışlardır.*

*Tarih boyunca hiçbir kimsenin Atatürk kadar dünya milletlerine bu kadar etkili olduğu görülmemiştir. Bu nedenle, yirminci yüzyıl çağına Atatürk yüzyılı denilmelidir” (s. 84).*

Koreli tercümanın yargıç olan babasından hatırladığı sözleri şu şekilde aktarıyor: *“Cesaretli ol! Yaşamına dönüp baktığım zaman, yaptıkların için değil, yapmadıkların için üzüleceksin. Çocukların, adalet kelimesini duyduklarında, seni hatırlayacak gibi yaşa” (s. 93).*

Çince ile birlikte dört dil bilen, pehlivan görünüşlü, güçlü kuvvetli , kalın enseli, fakat sakin ve sevimli, güleç yüzlü alay imamı Muhsin Örtülü, Kur'an'dan bir bölüm okuduktan sonra şu konuşmasını yapmıştır: *“Müslümanlıkta her insanın ülke savunması için diğer vatandaşlarıyla birlikte iş birliği ve görev taksimi yapması zorunludur. Düşman saldırılarında girişilecek bir harekete katılmak her vatandaşın borcudur. Hasta ve özürsüzlük dışında hiçbir makam ve otorite, insanı, sözünü ettiğimiz bu görevden ayrı tutamaz” (s. 106).*

Kore Savaşı esnasında bölükler arası bir telsiz konuşmasında, düşmanın makineli tüfek ve havan ateşlerini susturmak için tanklarla ateşe geçileceği sırada, diğer birliğin ilerlememesi gerektiğinin bildirilmesi üzerine, desteğe ihtiyacı olan birlikten atış desteği yerine ekmeğe gönderilmesi isteği duyulunca Bölük Komutanı Yzb. Reksby'i çok şaşırtıyor. Türk birliğinden destek değil ekmeğe istenmesi şaşkınlık yaratıyor. Türklerin ekmeğe olan düşkünlüğünü Koreli tercüman şöyle özetliyor: *“Türklerin ekmeğe ve suya olan düşkünlüklerini, kendilerini tanımaya başladığım ilk günlerde anlamıştım. Ekmeğe, Türkler için bir nimetti. Sofraların baş köşesinde ekmeğe bulunuyordu. Bolca yenir, ekmeğe olmadığı zaman duyulmuş sayılmazdı. 'Ekmeğe parası için çalışılır' deyimi yaygın olarak kullanılır. Sonradan öğrendiğime göre, ekmeğin Türk zaferlerinde bile yeri vardır. O sabah beşinci bölük erleri aç olarak hücuma kalkmıştı. Bütün sorun bu kadar basitti” (s. 118).*

*“Bütün ulusların yakından tanıdığı büyük önder Atatürk’ün dediği gibi: ‘Yurtta Sulh Cihanda Sulh’ görüşünü Türkler içtenlikle benimsemişlerdir. Savaş, ancak barışı korumak içindir” (s. 119).*

Üçüncü bölüm (s.125-182), keşif taarruzu esnasında düşmanı on beş km geri püskürten bir tugayın kesin sonuçlu bir savaş kazanmasına yer verildikten sonra insanın kanını donduracak bir anı şu sözlerle anlatılıyor: *“Bir ara topluca alay komutanı ile yıkılan bir eve girdiğimizde, gördüğümüz tüyler ürpertici bir sahne karşısında hepimiz donup kaldık. Bir, bir buçuk yaşlarında bir bebek, bombardıman sonucu ölerek kanlar içinde yatan annesinin çıplak memesini emmeye çalışıyordu” (s. 129).*

Bu bölümde, diğer bölümlerde de bahsedildiği gibi Türk askeri, bu savaşın birçok safhasında coker görevi görmüştür.

Eserin dördüncü bölümü (s.145-233)’nde Türk yemekleri hakkında yazılan şu paragrafı sizlere aktarıyorum: *“Not defterime yazdığım gibi, yediğimiz Türk yemeklerinden döneri, üstüne sarmısaklı yoğurt dökülmüş mantıyı, saray lokmasını öncelikle kaydettim. Günlük yemeklerimizde köfte ve kuru fasulye oldu mu tabağımı çokca dolduruyordum. Ayrarı soruyor, bulduğum yerde içiyordum” (s. 149).*

Yzb. Reksby’nin alay imamı Muhsin Örtülü ile Atatürk hakkında şu sözleri aktarıyor: İngiliz Lordlar Kamarası’nda, Türkler karşısında başarısız olan Başbakan Liody George’u sorguya çekmeleri üzerine kendini şöyle savunmuştu; *“İnsanlık tarihi ancak birkaç yüzyılda bir dâhi yetiştirebiliyor. Şu talihsizliğime bakın ki, beklenen o dâhi, bugün Türkiye’de doğmuştur” (s. 150).*

Anadolu’da, Türklerle yapılan savaşta Yunan ordusu yok edilmiş ve Yunan Başkomutanı General Trikopis ve diğer generallerle birlikte Mustafa Kemal’e tutsak olduğundan Yunan basını ve Parlâmento üyeleri Trikopis’e ateş püskürmeleri üzerine, Yunan Meclisi’nde yapılan sorgulamada Generalin cevabı çok kısa olmuş: *“Mustafa Kemal ordularının karşısında siz olsaydınız bana bunları sormazdınız” (s. 150).*

Bu bölümde de bütün zor görevlerin Türk birliklerine verildiği anlatılmaktadır.

*“Olaylar göstermiştir ki, Türkler dostu tam anlamıyla dost, düşmanı da düşman olarak tanıyorlar. Affetmesini, bağışlamasını, dost bildiğine içtenlikle dinleri gibi bağlanan, temizliği seven, hile, yalan bilmeyen insanlardı. Arkadaşlıkları akrabalık gibi yakındı” (s. 161).*

Farklı dinlerle ilgili şu bilgiler verilmektedir: *“Ülkemde önceleri Konfüçius dini yaygındı. Bu din beş erdemi kapsıyordu: İyilik, doğruluk, edep, akıllılık ve güvenilirlik. Sonraları Budhizm çoğunluğu almaya, yaygınlaşmaya başladı. Budhizm, dört gerçek ve sekiz yol gösterme temeli olan bir dindir. Ülkemde eğitim büyük önem taşımaktadır. Kırsal bölgede yaşayanlar çocuklarını okutabilmek için gerektiğinde tarlasını veya hayvanlarını satmaktan çekinmezler. Çünkü, insanın kişiliği, kazandığı eğitime göre değer kazandığının bilincindedirler. Bu nedenle okuma yazma yüzdesi yüksektir. Dinimiz, polis olaylarının olmasını yasaklamıştır. Hapishanelerin boşluğu buradan kaynaklanmaktadır. Hemen hemen dilenci de yoktur” (s. 163).*

Eserde, zencilerden oluşan Amerikan Nigro alayından bahsedilmektedir. Bu alayın savaşta varlık gösteremeyişinden dolayı kaldırılarak, her bir askeri diğer alaylara dağıtıldığı anlatılmaktadır. Eserin değişik yerleri de, Türk askerinin düşmana hücumu esnasında Nigro alayı çok geri kaldığı, güvenlik açısından bir veya birkaç gün, diğer alayın kendilerine yetişmesini beklediklerinden bahsedilmektedir. Ayrıca tutsak soruşturma yöntemleri de sık sık karşımıza çıkmaktadır.

Dünya basınının Türk askeri hakkındaki düşüncelerinden birkaçı şöyledir: *“Türk Tugayı'nın kahramanca muharebeleri, bütün Birleşmiş Milletler kuvvetleri üzerinde bir iksir tesiri yaratmıştır (Time)” (s. 177). “Kore muharebelerinin sürprizi Çinliler değil, Türkler oldular. Türklerin muharebelerde gösterdiği kahramanlığı anlatacak bir kelime bulmak şu anda mümkün değildir (Abend Post)” (s. 178).*

Kore Savaşında, Türk birlikleri arasında bayrak yarışı ve tutsak yakalama yarışının yapıldığını görüyoruz. *“Bu yarışmalar stadyumda*

*yapılan şenlikli bayrak yarışları değildi. Kanla kazanılan ölüm yarışlarıydı. Kazanan da kaybeden de ölebiliyordu” (s. 194).*

Tugay Komutanı General Tahsin Yazıcı’nın Alay Komutanı Albay Dora’ya 1 Nisan şakası, savaşın eğlenceli anlarından birisidir.

Basın mensuplarının aldığı notların özeti verilmektedir. *“Buraya gelen birlik özel olarak seçilmemiştir. Tarih boyunca Türkler asker bir millet olarak tanınmış, hür yaşamış, 17 devlet kurmuş, hiçbir çağda diğer bir milletin esaretine girmemiş, tutsaklığa ve köleliğe karşı çıkmış, insanların bağımsız olarak yaşamasına değer vermiş ve insan haklarını korumuş bir millettir” (s. 215-216).* Şimdi de Türk Silâhlı Kuvvetlerimiz, bu anlayışı Afganistan’da göstermek için sorumluluk almıştır.

Beşinci bölüm (s. 235-284)’de öyle bir sahne var ki, o anı sizlerle paylaşmak istiyorum: Üstğ. Mehmet Gönenç telsizle düşmanın buldukları tepede mevzilendiğini, çok şehit verdiklerini ve etraflarının düşman askerlerince sarıldığını bildirerek verdiği koordinatlara bataryaların ateş etmesini istiyor. Alay topçusu irtibat subayı ise verilen koordinatların buldukları yer olduğunu telsizle üstegmene bildiriyor. Topçu üstegmenin verdiği cevabı şöyle oluyor: *“Evet öyle; biz düşmana esir olmak istemiyoruz! Bizi onlara teslim etmeyin! Vasiyetimiz şu: Bizleri kendi ateşlerimizle şehit ediniz! Tekrar koordinatları veriyorum... Bütün bataryalar buraya ateş etsin, dedi ve telsizin sesi kesildi” (s. 238).* Yazarın dediği gibi harp tarihinde bu olay ne görülmüş, ne de duyulmuş bir istekti. Bandırma Şehit Mehmet Gönenç Lisesi resim öğretmeni Ali Dülger’in bir şiirini de bu bölümde bulacaksınız.

Askerlerin cephede gramofon ile plâk dinlediklerine ilişkin şu satırları aktarıyorum: *“İlk olarak şunu öğrendim; cephede hastalanmak hiç de fena sayılmayacak kadar iyi olabiliyordu. Yine şunu öğrendim; ben aranan ve hatırı sayılır bir asker, bir arkadaştım. Japonya izninden dönen subaylar bir gramofon ve birkaç plâkla baş ucuma gelerek, beğenilen Türkçe ve Amerikan şarkılarını çalmaya başladılar. Bu müzik şöleni bitmek bilmiyordu. Artık yeter desem de hiç eksilmeyen plâklar durmadan dönüyordu. Neler mi çalıyordu? Doris Day’in Come one my house (Evime Gel), Again (Tekrar), Nat*

*King Call'un Too Young'ı (Gençlik), China Night (Çin Geceleri)'den türkü, şarkı ve tangolara kadar durmadan çalınıyordu. Bu plâklar zamanın en çok sevilen, tanınmış şarkılarıydı” (s. 244).*

Vatani ordu, milleti öğretmenler kurtarır. Koreli tercüman bir gün okulu gezerken Atatürk'ün şu sözünü hatırladığını yazıyor: *“Milleti kurtaranlar yalnız ve ancak öğretmenlerdir” (s. 258).*

Altıncı bölüm (s. 285-336)'de aktarılan olaylardan birisi de şöyledir: Üçüncü bölüğe çok üstün kuvvetlerle saldırıldığını gören tabur komutanı bölüğün durumunu sorar. Namık Kemal'in Vatan Kasidesi'nden bir bölümü cevap olarak alır:

*“Varsın top patlasın etrafa ateşleri saçılınsın.  
Cennet kapısı can veren ihvana açılınsın.  
Dünyada ne bulduk ki ölümden de kaçılınsın.  
Kavgada bütün şehadetle kâim alırız biz.  
Ulu Türkleriz can veririz, nam alırız biz” (s.302).*

Bir gün tutsakların birinin elinde borazan görürler. Bu tutsağa “toplan” borusu çalması işaretle anlatılır. Borazancı çalmaya başlayınca, sesi duyan on kadar Çinli asker pusu kurulan yere kendiliğinden gelerek tutsak olurlar. Bu, Kore savaşının ilginç olaylarından birisidir.

Ülkesine dönecek Türk askerlerinin ateş etmedikleri görülür. Bunun üzerine, neden ateş etmediği sorulduğunda, ‘ülkeme döneceğim, öldürmek istemiyorum’, yanıtı alınır. *“Artık iyice öğrenmiştim; Türk birliğinde genellikle hiçbir korku kelimesi bilinmiyordu. Öldürmekten hoşlanmıyorlardı” (s. 331).*

Yedinci bölüm (s.337-395)'de aktarmak istediğim ilginç olaylar ise şunlardır: Bir gece düşmanın taarruz edeceği anlaşılınca Birleşmiş Milletler Ordusu (Türk askerleri dışında kalanlar) “Biz Türküz” diye bağırarak hücum kalkmışlar. Düşman şaşkınlık içinde dağılarak kaçmaya başlamış. Sabahleyin savaş alanında, birçok silâh ve düşman ölüsü görülmüş.

Türk yemekleri hakkında şu cümleler yer almaktadır: *“Amerikalı Binbaşı, özellikle Türk kökenli yiyecek ve içecekleri seçiyordu. Komşu tabur komutanının kabak, patlıcan kızartması ile ilgili*

*görüşleri bir hayli ilginçti: Kabağın ve patlıcanın gıda değeri pek fazla değildir, yağda kızartılınca, yağın değerini de yok etmişsiniz. O canım sütü ekşiterek yoğurt yapmış, sarımsakla acılaştırmışsınız. Peki ... Bu yemeği neden yiyorsunuz?*

*Hemen şunu belirtelim. Aradan beş gün geçmişti ki, komşu tabur komutanı, patlıcan kızartmasını ne zaman yiyebileceğini öğrenmek için telefon ediyordu. Tadı damağında kalmıştı” (s. 348).*

1975 yılında Çana Anıtı’nda yapılan törende kürsüye gelen ve Çanakkale savaşıma katılmış bir “Anzaklı”nın konuşmasından bir paragraf aktarıyorum: “*Mehmetçigi ve Mustafa Kemal Atatürk’ü burada saygıyla anmakla onur duymaktayız. Türk askerini Çanakkale’de değil, Kore savaşlarında tanıdık. Burada karşı idik. Fakat Kore’de birlikte bulunduk. Birlikte yan yana savaştık. İşte, en büyük onur duyduğumuz tablo budur. Çanakkale’de neden mağlup olduğumuzu Kore’de daha iyi anlamış olduk” (s. 358).*

Çanakkalede Türklerle savaşan Anzaklı askerler hakkında Atatürk’ün şu sözleri yer almaktadır: “*Sizler Mehmetçiklerle yan yana koyun koyunasınız. Uzak ülkelerinden çocuklarınızı savaşa gönderen analar! Gözyaşlarınızı dindiriniz! Çocuklarınız bizim bağrımızdadır. Huzur içindedirler. Huzur içinde rahat rahat uyuyacaklardır. Onlar, bu toprakta canlarını verdikten sonra, artık bizim çocuklarımız olmuşlardır” (s. 359).* Atatürk’ün düşman askerleri Anzaklar hakkında söylediği bu sözleri bugüne kadar başka bir liderden duydunuz mu?

*“Barışta insanı koruyan yasalar, şimdi yürürlükte olmadığından yarasız bir yaşam içindeydik. Veya ben öyle sanıyordum. Cicero: ‘Savaşta yasalar susar demiş’. Öldür öldürebildiğin kadar. İşte, insanlığın acımasız kuralı bu. Peki, barışı nasıl korumalıyız ki, bütün bu kuralları yok edelim? General George Washington bunu çözümlemiş: ‘barışı korumanın en iyi yolu savaşa hazır olmaktır’. Acaba, komünist generaller ne düşünüyorlar? Belki de barışı işsizlik sayıyorlardır” (s. 365).*

Kore savaşında, keşif üstünlüğünün Türk Tugayı hariç düşman askerinde olduğu ayrıntılı biçimde anlatılmaktadır. Eserde “Kahramanlar

Mangası” hakkında ilginç yazılar da bulunmaktadır. Atatürk’ün “Yurtta Sulh Cihanda Sulh” ilkesinin önemi, bir kere daha vurgulanmaktadır.

Sekizinci bölüm (s. 397-451)’ün başında, bir Şarlo filmi aratmayacak savaş sahnelerinin yaşandığı anlatılmaktadır. Şarlo, savaşın sürdüğü bir Noel gecesi, bir türlü açamadığı içki şişesini son çare olarak siperden yukarı kaldırıyor, şişenin ağzı bir kurşunla kırılıyor ve Şarlo da içkisini bu sayede yudumlayabiliyordu.

*“Esrarlı Vadi” denilen yerde Çinli ve Kuzey Koreli askerlerin beyaz bayrak açarak teslim oldukları ile cephe ajanlarının nasıl çalıştıkları anlatılmaktadır. Ayrıca Yzb. Nazım Dündar Sayılan’ın plâk koleksiyonu yaptığını bu bölümde öğreniyoruz. 1917 Rus ihtilâlinde Japonya’ya gelerek yerleşen Kazak Türkleri, Kore Savaşında yaralı Türk askerlerine çok faydaları olduğunu da bu bölümde öğreniyoruz. Bir Çinli tutukludan şu sözler aktarılmaktadır: “Karşımızda Türkler vardı ve çok iyi savaşçı olduklarını biliyorduk! Yine biliyorduk ki, Çin Seddi de Türk akınlarını durdurmak için yapılmıştır” (s. 413).*

Eserin 429-436. sayfalarında bir aşk öyküsü bulacaksınız. Bugüne kadar Ermeniler üzerine yazdığım altı ayrı kitap tanıtımı yazısı yayımlandı. Tanıtımını yaptığım bu eserlerde de bahsi geçen Ermeni, Rum ve Yahudiler hakkında yazılan şu cümleleri aktarmak istiyorum: “*Sovyet Rusya, bu isteklerinden başka, ayrıca Türk gazetelerine ilân vererek, Rusya’ya göç etmek isteyen Türk vatandaşı Ermenilerin, İstanbul’daki Rus Konsolosluğu’na gitmelerini istiyordu. Birkaç Ermeninin dışında Sovyet Rusya’ya giden Ermeni olmadı. Ermeni vatandaşlar Ruslarla değil Türklerle birlikte yaşamak istediklerini açıkça göstermişlerdir.*

*Kore’de Türk birliğinde azınlıkta olsa Rum, Ermeni ve Yahudiler de vardı. Bunlar Mehmetçikle birlikte başarıyla savaşıyorlardı. Bu azınlıkların Türklerle olan ilişkileri bütün ülkelere örnek olabilecek bir düzeydeydi. Bir ayırım yapıldığını hiç görmedim” (s. 438).*

Dokuzuncu ve son bölüm (s. 453-475)’de ise “The Facts About Korea” dan alınan, Kore savaşında verilen kayıplarla ilgili rakamlar verilmektedir. Türk Silâhlı Kuvvetleri 937 şehit ve 2038 yaralı vermiştir. Birleşmiş Milletler 35.000, Kuzey Kore 520.000, Kızıl Çin 900.000 kayıp

vermiştir. Güney Kore 147.000, öldürülen sivil 245.000, sakat kalanlar 230.000, kaybolanlar 330.000, işkence ile öldürülenler 130.000, zorla kuzeye kaçırılanlar ise 85.000 kişidir.

Eserde, Türklerin kendilerini diğer uluslara tanıtma gereği duymadıklarına ilişkin şu sözleri, her meslekten insanımızın dikkatine sunuyorum: *“Anılarımda Türk insanının soyluluğunu ve Türk askerinin kahramanlığıyla ilgili övgüleri çok bulanlar olabilir. Haklı da olabilirler. Yalnız, şunu açıkça belirtiyim ki, olayları gerçek yüzleriyle yansıtmaya çalıştım. Sonradan yaptığım incelemelere göre hemen hemen bütün ulusların Türkleri yeterince tanımadıklarını öğrendim. Bu da, Türklerin kendilerini tanıtma gereği duymamalarından, övgülerden hoşlanmadıklarından kaynaklanmaktadır.*

*Çağımız tanıtım çağıdır. Her şeyden önce satacağı üretimini, turizm açısından da ülkesini ve konukseverliğini tanıtmak zorunlu bir durum hâline gelmiştir. Çağımızda çok önemli yeri olan bu tanıtım konusunda dilerim Türkler güçlü kollarıyla çağımızı ve sonrasını yakalayabilsinler” (s. 463).*

Bu bölümün sonunda yer alan “Tutsaklıkta Yok Edilmeyen Disiplin, Saygı ve Sevgi” başlıklı yazıda, “MC CALL” adlı derginin yapmış olduğu, Türk askerinin tutsaklık süresince durumlarını inceleyen araştırmanın özeti verilmektedir.

“Kore Harbinde Türklerle” adlı kitabın her sayfasının ayrı bir önemi bulunmaktadır. İki bölüm var ki altını çizerek belirtilmesinde yarar görüyorum. Birincisi; 1951 yılının Ocak ayında yapılan Kumyang jang-ni savaşıdır. Kışın bütün şiddetiyle sürdüğü, havanın çok soğuk, arazinin 30 cm karla kaplı olduğu bir ortamda Türk Tugayına keşif taarruzu veriliyor ama bir yandan da Kore’den ayrılmak üzere gemilere silâhlar yükleniyor, askerler bindiriliyor. Bu silâh ve askerlerin savaş bölgesinden uzaklaşmaları için Türk Tugayı feda mı ediliyor? Bir keşif taarruzunda 5. bölük erleri Kumyang jang-ni Kasabasını ele geçirmişti. Bu taarruzda düşmanın kaybı 1735, yaralıları 82; buna karşılık Türk Tugayının kaybı ise 12 şehit ve 18 yaralıydı. Bay Pek, konuyla ilgili hiç unutamadığı bir anısını bizlerle şöyle paylaşıyor: Tank Bölük Komutanı Yüzbaşı Reksby ile tank içinde tanıştığım

zaman, ‘Keşif taarruzu mu yapacağız, yoksa Kore’den kaçanları mı koruyacağız? Her ne hâl ise, bu bir görev değil, ölümümüz istenmektedir,’ diye söylenip duruyordu” (s. 116). Kumyang jang-ni zaferinden sonra Birleşmiş Milletler Kuvvetlerinin Kore’den gizlice ayrılma işi durdurulduğu gibi topyekûn olarak taarruza geçme emri verilmişti. Amerikan Kongresi’nde Türk Tugayının, savaşın kaderini değiştiren bu başarısından dolayı “Üstün Birlik Nişanı” ile ödüllendirilmiştir. Altını çizerek belirtmek istediğim ikinci konu da, savaş esnasında annesini, dedesini kaybetmiş, kırsal bölgelerden, ormanlardan, bodrumlardan, yıkılmış evlerden toplanan kimsesiz çocukların eğitimlerini sürdürebilmeleri için ilkokul açılmasının Türk Tugayı tarafından gerçekleştirilmiş olmasıdır. Evet, yanlış okumadınız. 22 Birleşmiş Milletler Kuvveti arasında Türk Tugayı, kimsesiz çocuklara Başkent Seul’un güneyindeki Suvan şehrinde yatılı “Ankara İlkokulu” açarak bir savaş ortamında 200 çocuğun bakımını ve eğitimini düşünmüş ve uygulamıştır.

Türk Ordusu geçen yüzyılda yaptığı Kurtuluş Savaşı ve Kore Savaşı’yla gücünü göstermiştir. Türk Ordusu, karşı güçleri caydırıcı güce sahiptir, yani barışı sağlayabilecek güçtedir. Fakat, Türkiye’nin stratejik konumu nedeniyle Türk Ordusu hakkında ihraç ürünü olduğunu düşünmek bile söz konusu olamaz.

Nazım Dündar Sayılan’ın “Kore Harbinde Türklerle” adlı 496 sayfalık eseri, 134 fotoğraf ile de zenginleştirilmiştir. 1996 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından basılan bu eserin mevcudu tükenmiştir. İvedilikle yeni baskılarının yapılması ve her Türk gencine okutulmasının ihtiyaç olduğunu tekrar yineliyorum. Bu savaştan elli yıl sonra da olsa, iyi bir tanıtım yapılırsa, Kore’de yapılacak Dünya Futbol Şampiyonası’na katılacak Türk Millî Takımı’nı Kore halkının sevgiyle karşılayacağına ve büyük destek vereceğine inanıyorum.

**Saim KESKİN**  
**Atatürk Kültür Merkezi Uzmanı**